

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/178/2022
Identifikačné číslo spisu:	2314205061
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2314205061.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. Q., 2/ maloletej J. Q., zastúpenej žalobkyňou 3/ ako poručníčkou, 3/ T. X., všetkých trvale bytom v W. Q. T. XXX a 4/ W. Q., trvale bytom v W. Q. T., časť F. H. XXX, všetkých žalobcov zastúpených JUDr. Zuzanou Lapárovou, advokátkou v Nových Zámkoch, Forgáčova bašta 7, proti žalovaným 1/ Z.. E. Z., trvale bytom v T., K. XXXX/XX, zastúpenému JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, advokátom v Šali, Jarmočná 21264/3 a 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8C/102/2014, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. júna 2018 sp. zn. 25Co/21/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná 2/ je povinná zaplatiť žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou došliu Okresnému súdu Galanta (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) 5. marca 2014 domáhali na oboch žalovaných uloženia im povinnosti zaplatiť spoločne a nerozdielne každému zo žalobcov 1/ a 2/ sumu 100.000 € a každej zo žalobkýň 3/ a 4/ sumu 10.000 € ako náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravnej nehody z 1. mája 2012, ktorá bola zavinená žalovaným 1/ ako vodičom osobného motorového vozidla, žalovaná 2/ bola v rozhodnom čase povinnou zmluvnou poisťovňou zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou a obeť dopravnej nehody (Z. Q. a J. Q.) boli rodičmi žalobcov 1/ a 2/ a deťmi (dcérou a synom) ďalších dvoch žalobkýň.

2. Súd prvej inštancie medzitýmnym rozsudkom z 25. júna 2014 č. k. 8C/102/2014 - 50 vyslovil, že nárok žalobcov je daný voči obom žalovaným. V rozsudku právne zdôvodnenom ustanoveniami § 152 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, platného a účinného do 30. júna 2016, ďalej tiež len „O. s. p.“); čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov); čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.); čl. 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhláška FMZV ČSSR č. 120/1976 Zb.) a § 11 a § 427 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) v spojení s poukazmi na § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), Smernice Rady Európskej únie č. 72/166/EHS, č. 90/232/EHS, č. 2000/26/ES, bližšie neidentifikovaný rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej tiež len „SD EÚ“) z 24. októbra 2013 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) z 19. marca 2008 č. (?) 2221/07; vecne potom prakticky tým, že súčasťou škody krytej povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s použitím „euro-komfortného“ (správne „eurokonformného“) výkladu pojmov „náhrada škody“ a „škoda na zdraví“ treba rozumieť aj nemajetkovú ujmu utrpenú pozostalými po obeti dopravnej nehody a preto je namieste konštatovanie prítomnosti vecnej (tzv. pasívnej) legitimácie aj na strane poistovne (popri vodičovi vozidla ako primárne zodpovednom za vznik ujmy, o ktorej je reč).

3. Krajský súd v Trnave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovanej 2/ rozsudkom z 27. júna 2018 sp. zn. 25Co/21/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už aj neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil. S doplnením právnej argumentácie súdu prvej inštancie o § 13 O. z. a § 4 zákona č. 381/2001 Z. z., rozsudky SD EÚ vo veciach Haasová (C-22/12), Drozdovs (C-277/12) a Axel Walz proti Clickair SA (C-63/09), z ktorých inak ten prvý je práve rozsudkom zmieňovaným aj v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie a jedno z rozhodnutí Spolkového ústavného súdu Nemecka (vo veci BVerfGE 34, 269) mal i on v zhode so svojim skorším rozhodnutím v tejto veci (s rozsudkom z 24. februára 2015 sp. zn. 9Co/389/ 2014, zrušeným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolačiaci súd“ - z 22. novembra 2017 sp. zn. 7 Cdo 195/2016, avšak nie pre nesprávne právne posúdenie, ale pre odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., z procesných dôvodov) za to, že v záujme korektného vysporiadania sa s nárokmi druhovo totožnými s tým z prejednávanej veci je nevyhnutnou extenzívna interpretácia pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z., ako na to napokon poukázalo i odlišné stanovisko sudcu najvyššieho súdu JUDr. Rudolfa Čirča k rozhodnutiu vo veci sp. zn. 4 Cdo 168/2019, s ktorým sa odvolací súd (na rozdiel od žalovanej 2/ stotožnil), zvlášť ak právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (citované z nálezu ústavného súdu zmieňovaného už súdom prvej inštancie). Z týchto dôvodov považoval odvolací súd napadnutý rozsudok za vecne správny, hoci toto podľa neho neplatilo u (len implicitne vyjadreného) záveru o pasívnej solidarite žalovaných.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. Poukázala na rozdielnu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v otázke výkladu pojmov „škoda“ a „nemajetková ujma“, ako aj pri posudzovaní pasívnej legitimácie poisťovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd podľa zákona č. 381/2001 Z. z. Uviedla, že vo veciach sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 3 Cdo 176/2012, 3 Cdo 301/2012 aj 8 Cdo 219/2016 najvyšší súd vyslovil záver, že „slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, a preto nie je potrebné, aby tento nárok bol zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia, a dovolací súd nevzhliadol dôvod na odlišný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., ani po rozhodnutí Súdneho dvora rozsudkom C-22/12, ktorý žiadnym spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia“. Zároveň poukázala na opačný názor uvedený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017. V tejto súvislosti poukázala na vnútroštátnu právnu úpravu a diferenciáciu pojmov škoda a náhrady nemajetkovej ujmy (aj v

rozhodnutiach ústavného súdu, uvedených v dovolaní). Podľa názoru dovolateľky nie je pasívne vecne legitimovanou v spore o nárokoch z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov, lebo zákon č. 381/2001 Z. z. sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ustanovenia § 13 ods. 2 O. z., pokiaľ sa poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne inak v poisťnej zmluve. Uviedla, že SD EÚ podáva výklad práva únie, teda aj vo veciach zmieňovaných nižšími súdmi podal výklad smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Za žiadnych okolností však nepodal a ani nemohol podať výklad vnútroštátnych predpisov. Súčasne súd členského štátu Európskej únie nemôže smernice Európskej únie vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom. Ďalej namietala (i tu s poukazom na niektoré z rozhodnutí najvyššieho súdu) absenciu priamej príčinnej súvislosti medzi uplatňovanou nemajetkovou ujmou a poisťnou udalosťou (dopravnou nehodou). Navrhla napádaný rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že žaloba voči nej bude zamietnutá.

5. Žalobcovia navrhli dovolanie zamietnuť, majúc za to, že toto s poukazom na existenciu ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, reprezentovanej jeho rozhodnutiami vo veciach sp. zn. 6 M Cdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017 a 8 Cdo 6/2018 (a tiež rozhodnutím ústavného súdu vo veci III. ÚS 666/2016), ktorými bola prekonaná skoršia opačná rozhodovacia prax, nie je dôvodné a nie je namieste usudzovať ani na tvrdený stav rozdielnosti rozhodovacej praxe.

6. Najvyšší súd, príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia a spísania dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nemožno považovať za prípustné a to z nasledovných dôvodov.

7. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C. s. p.

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá (absentujúce slovo v citovanom ustanovení zákona - pozn. najvyššieho súdu) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory jeho jednotlivých (prinajmenšom dvoch) senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú

rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). Najvyšší súd už vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 8 Cdo 78/2017 a 3 Cdo 196/2018 uviedol, že ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., je povinný označiť i rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery). Podobne v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 141/2017 uviedol, že ak dovolateľ v do-volaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z už spomínaného ustanovenia, neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré o danej právnej otázke zaujali rozdielne právne závery, nemôže dovolací súd uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Skutočnosť, že dovolateľ vyvodzujúci prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. neuvedie rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sú (podľa jeho názoru) rozdielne, považuje najvyšší súd za absenciu náležitostí dovolania v zmysle § 431 až § 435 C. s. p. (tu porovnaj i 1 Cdo 206/2016 a 8 Cdo 50/2017).

13. Aj žalovaná 2/ v predjednávanej veci namietala nesprávne právne posúdenie veci vyvodzujúcej prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. a na preukázanie svojho tvrdenia (o existencii dovolaním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 C. s. p. a v jeho rámci aj o existencii uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania podľa odseku 1 písm. c/ ustanovenia) uviedla rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 3 Cdo 301/2012, 3 Cdo 176/2012, 4 Cdo 139/2011 a 8 Cdo 219/2016 (reprezentujúce jeden a to i dovolateľkou preferovaný názorový prúd) a 6 M Cdo 1/2016 (reprezentujúce druhý, dovolateľkou naopak odmietaný názor).

14. Podľa názoru dovolacieho súdu žalovaná 2/ v danom prípade zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku, riešenie ktorej je podľa jej názoru v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozdielne (v skutočnosti dokonca dve súvisiace právne otázky I. krytia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 381/2001 Z. z. a II. vecnej (tzv. pasívnej) legitimácie povinnej zmluvnej poisťovne v sporoch, ktorých predmetom sú takéto nároky) a zároveň poukázala i na rozhodnutia dovolacieho súdu predstavujúce (vo vzťahu k vymedzenej právnej otázke) jeho rozdielnu rozhodovaciu prax.

15. Dovolací súd akcentuje, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia alebo stanoviská najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej tiež len „Zbierka“), ale tiež opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory v ňom obsiahnuté (tu porovnaj napr. 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/ 2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 129/2017 alebo 8 Cdo 33/2017). Na uvedené nadviazal aj judikát prijatý na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu dňa 9. októbra 2018, ktorého právna veta znie: „Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletině Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“ (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, uverejnené v Zbierke ako R 71/2018).

16. V danom prípade z pohľadu namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci je zásadnou (rozhodnou) otázkou (vo vzťahu ku ktorej má byť ako predpoklad prípustnosti dovolania prítomným i stav rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) otázka, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a či sa takouto otázkou už senáty najvyššieho súdu vo svojej rozhodovacej praxi zaoberali (a ak áno, kedy a s akým

výsledkom).

17. Senát 4 C najvyššieho súdu v uznesení z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a senát 8 C najvyššieho súdu v uznesení z 15. mája 2017 sp. zn. 8 Cdo 219/2016 dospeli k záveru, že podľa v tom čase platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa ustanovenia § 11 a nasl. O. z., a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy, vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods. 2 O. z. Pre úplnosť sa tu žiada pripomenúť, že súčasťou prvého z tu uvádzaných rozhodnutí, nepri-jatého dovolacím súdom jednomyseľne, bolo aj už odvolacím súdom v prejednávanej veci spomínané odlišné stanovisko prehlasovaného člena senátu, vyslovujúce presne opačný názor.

18. Aj senát 3 C najvyššieho súdu v uznesení z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012 konštatoval nedostatok pasívnej legitímácie poisťovne, pričom poukázal na výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 O. z. Senát 3 C nezistil dôvod na odlišný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., ani po rozhodnutí SD EÚ vo veci C-22/12, ktorý podľa neho v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. Podľa neho SD EÚ iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.

19. Senát 6 C najvyššieho súdu však v čase nasledujúcim po rozhodnutiach vo veciach sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a 3 Cdo 301/2012 rozsudkom z 31. júla 2017 sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktoré tento podal na podnet žalovanej 2/ (totožnej so žalovanou 2/ z prejednávanej veci). Pokiaľ ide o právnu otázku pasívnej legitímácie v konaní o obdobnej veci, vychádzal z toho, že v prejednávanej veci spornú otázku už riešil ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že „...pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery riešenia cieľov relevantnej úniovej regulácie.“

20. Tento záver senát 6 C považoval za záväzný, pokiaľ ide o krytie nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Pojem „škoda“ v tejto súvislosti vyložil extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Zdôraznil, že pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba

vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve, keď predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Hoci smernica nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“ a komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). V prípade tohto rozhodnutia inak žiaduce je zmeniť tiež to, že najvyšší súd v ňom o. i. poukázal na súlad ním podaného výkladu aj s historickými prameňmi z obdobia tzv. prvej republiky (tu pre prípad záujmu porovnaj pasáže venované úprave zo zákona č. 81/1935 Sb. z. a n.) a venoval sa tiež procesným aspektom súvisiacim s (ne)potrebnosťou obrátenia sa ním pri riešení problému skôr riešeného najvyšším súdom inak na veľký senát.

21. Senát 6 C najvyššieho súdu následne uzneseniami z 27. februára 2018 sp. zn. 6 Cdo 143/2017 a 6 Cdo 206/2017, odmietol dovolania dovolateľky totožnej so žalovanou 2/ z tentoraz prejednávanej veci (v obdobných veciach a z obdobných dôvodov, ako vo vyššie spomenutej veci sp. zn. 6 M Cdo 1/2016) a to prakticky preto, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, je potrebné považovať rozhodnutie SD EÚ C-22/12 vo veci Haasová, rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 474/2016, rozhodnutia, na ktoré toto rozhodnutie odkazuje (napr. III. ÚS 646/2015 a I. ÚS 206/2015), ako aj už vyššie priblížené rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6 M Cdo 1/2016.

22. Na tieto rozhodnutia senátu 6 C najvyššieho súdu nadviazali aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 sp. zn. 1 Cdo 179/2017 a z 27. septembra 2018 sp. zn. 8 Cdo 6/2018 v obdobných veciach, v ktorých boli dovolania poisťovní taktiež odmietnuté ako procesne neprípustné.

23. Napokon bez významu (pokiaľ ide o existenciu tvrdeného dôvodu prípustnosti dovolania v tentoraz prejednávanej veci) nemôže byť ani to, že najvyšší súd na zasadnutí svojho občianskoprávneho kolégia, konanom 9. októbra 2018 prijal rozsudok z 31. júla 2017 sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 na uverejnenie v Zbierke s nasledovnou právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“ (R 61/2018).

24. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno len konštatovať, že ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, priblíženou v odsekoch 19. až 22. zhora, bol zároveň prekonaný opačný právny názor uvedený v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukazovala dovolateľka.

25. Bez ohľadu na prijatie tzv. pilotného rozhodnutia najvyššieho súdu, reprezentujúceho nový judikatórny trend (rozsudku vo veci sp. zn. 6 M Cdo 1/2016), na uverejnenie v Zbierke až po začatí dovolacieho konania v prejednávanej veci (t. j. po 11. septembri 2018) tak žalovaná 2/ už v čase podania ňou dovolania musela mať vedomosť o prinajmenšom troch z vyššie uvádzaných rozhodnutí (sp. zn. 6 M Cdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017 a 6 Cdo 206/2017), ktorými nie-lenže bol prekonaný skorší opačný (dovolateľke konvenujúci) názor, ale z ktorých to druhé i tretie uzavrelo tiež neprípustnosť dovolania opieraného o úpravu z § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. so zreteľom k odstráneniu stavu rozdielnosti rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, týkajúcej sa otázky nastolenej aj dovolaním v tentoraz prejednávanej veci. Možno preto uzavrieť, že o žalovanou nastolených dovolacích otázkach „bolo“ síce senátmi dovolacieho súdu rozhodované (v minulosti) rozdielne, avšak už v čase podania jej dovolania toto (že tieto otázky „sú“ - rozumej stále - riešené rozdielne) neplatilo. O celkom iný prípad by šlo, ak by dovolateľka na podporu svojej argumentácie dokázala uviesť prinajmenšom jedno rozhodnutie najvyššieho súdu, vyslovujúce sa aj po vydaní rozhodnutí senátu 6 C uvedených v tomto odseku v

prospech skoršieho názoru, o takýto prípad ale tu nešlo (ak ani sám dovolací súd nemá vedomosť o existencii takéhoto novšieho rozhodnutia či aj viacerých takých rozhodnutí, zakladajúcich pretrvávajúce stavu rozdielnosti rozhodovacej praxe aj po februári 2018). Prípustnosť dovolania preto z § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. vyvodiť nejde.

26. Najvyšší súd preto dovolanie žalovanej 2/ podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako neprípustné odmietol.

27. Na okraj sa pritom javí vhodné ešte poznamenať, že podrobné dôvody, pre ktoré dovolací súd považoval za nutné ustúpiť od svojej skoršej rozhodovacej praxe v druhovo totožných veciach a túto ustáliť v podobe významového protikladu svojej skoršej judikatúry, uviedol už okrem vyššie spomínaných rozhodnutí aj v celom rade ďalších rozhodnutí vo veciach za účasti dovolateľky totožnej so žalovanou 2/ z tentoraz prejednávanej veci (tu porovnaj 2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2 Cdo 131/2018, 3 Cdo 24/2018, 4 Cdo 91/2018, 6 Cdo 207/2017, 6 Cdo 226/2017) a preto v súlade s ustanovením § 452 ods. 1 C. s. p. ich opakovanie aj v tejto veci (rovnako ako uvádzanie ďalších dôvodov) nie je nutné.

28. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.